

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Westfriesland

Medemblik

Datum: 28 januari 2020

Locatie: Gemeentehuis in Wognum

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Medemblik, 28 januari 2020. Dit laatste extra atelier maakte onderdeel uit van zeven lokale bijeenkomsten in de gemeente Medemblik, voor de deelregio Westfriesland.

In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Medemblik als onderdeel van de deelregio Westfriesland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht, (3) Bestaande e-infrastructuur.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben 60 bewoners deelgenomen aan deze bijeenkomst.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
Scenario banner:.....	6

Foto 1: Bespreking van de scenario banner

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Westfriesland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht en (3) Bestaande e-infrastructuur.

Het scenario **Productielandschappen** focust op de koppelkansen die de energie- en agrarische sector brengen. De uitgangspunten:

- Slimme combinaties van de energie- en agrarische sector, die leiden tot maximale productiviteit.
- Er is een voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik.
- Het experimenteel landschap wordt benut voor proeftuinen van energie en teelt.
- De glastuinbouw stapt over op geothermie. De gebouwde omgeving lift waar mogelijk mee.
- Er is een proactieve rol van de overheid samen met grondeigenaren en de netbeheerder.

- De gebouwen worden minimaal geïsoleerd tot energielabel D

Het scenario **Lokale kracht** richt zich op eigenaarschap en het bundelen van lokale krachten. De uitgangspunten:

- De transitie is zichtbaar voor de bewoners en de opwekking gebeurt collectief.
- Er wordt gezocht naar combinaties met aan andere (ruimtelijke of sociale) opgaven die spelen, zoals natuurontwikkeling.
- De bedrijventerreinen zijn een vliegwiel voor de verduurzaming.
- Er is veel aandacht voor besparing. Een slim energiesysteem moet de uitruil van vraag en aanbod in goede banen leiden.
- De gebouwen worden geïsoleerd tot minimaal energielabel A.

In het scenario **Bestaande e-infrastructuur** vormt de huidige elektra infrastructuur het vertrekpunt. De uitgangspunten:

- Er is een maximale benutting van de huidige aansluitcapaciteit en zoveel mogelijk clustering.
- Nieuwe inpassing van zonnenvelden en windturbines vindt plaats waar ruimte is voor nieuwe kabels: langs (water)wegen, het IJsselmeer en het Markermeer
- De opwekking vindt dicht bij de gebruiker plaats.
- Om de elektriciteitsnetten te ontzien worden gebouwen geïsoleerd tot minimaal label B.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Regelgeving en beleid:

- Maak het onderling verdelen van lokaal opgewekte energie mogelijk (niet terug leveren aan het netwerk maar direct leveren aan de burelen).
- Ontmoedig (onnodig) verbruik van energie.
- Regel duurzame opwekking op Europees niveau want er is veel meer ruimte in bijvoorbeeld Frankrijk en Duitsland
- De grens van 600m afstand van de woonkernen moet gehandhaafd worden.

Techniek en innovatie:

- Deelnemers noemden de volgende alternatieven: thoriumcentrales/ kernenergie, getijdestroom, energie onder asfalt, waterstof. "Blijf deze alternatieven onderzoeken"
- Bevestig zonnepanelen aan de zuidzijde van de pijpen waar windmolens op staan.
- Tast alle mogelijkheden af van geothermie (aardwarmte).

Divers:

- De kleuren op de kaarten (scenarioposters) werden als arbitrair ervaren. 'De toekomst moet niet zo worden dat de ene agrariër wordt veroordeeld tot energieproducent en de andere tot voedselproducent.'
- Houd bij berekeningen van het rendement ook rekening met de levenscyclus, produceren en recyclen van de panelen/molens.
- Een zorg/vraag: waar wordt overproductie van duurzame opwek gebufferd?
- Bekijk de energietransitie meer integraal in plaats van alleen de focus op elektriciteit.
- Neem in de overwegingen alle aspecten mee, naast technische en financiële levensduur bijvoorbeeld ook hoeveel CO₂-uitstoot de productie tot gevolg heeft.

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Een grote meerderheid vindt de gedachte achter het scenario '*bestaande e-infrastructuur*' het meest aansprekend. Een deel van de bewoners vanwege de hogere opbrengst, maar vooral ook omdat men dit scenario als het minst ingrijpend voor het landschap ervaart. De bouwsteen zon op het water kan in dit scenario op weinig steun rekenen. 'Misschien alleen zonnepanelen langs de dijk'. Kansrijk zijn oplossingen waarbij slimme, minder belastende combinaties mogelijk zijn. Denk aan windturbines langs spoorwegen, uitbreiding van bestaande windparken, zonnepanelen bij middenstations, op parkeerplaatsen en langs spoorwegen.

Vanuit het scenario '*Lokale kracht*' worden weinig blauwe stickers geplakt, hoewel de gedachte achter collectieve projecten wel degelijk aanspreekt. Ten eerste omdat men bang is dat buitenlandse bedrijven de projecten gaan realiseren en er met de opbrengst vandoor gaan. Men wil graag dat de opbrengst ook zoveel mogelijk terugkomt bij de mensen die de lasten dragen (landschap en geluid). Ten tweede spreekt de gedachte van zoveel mogelijk besparen aan. En wil men best flink investeren in duurzame opwekking als ze dat voor hun burens kunnen doen, bijvoorbeeld de stal vol met zonnepanelen als ze dat aan het bejaardentehuis of appartementen in het dorp kunnen leveren. De grote weerstand tegen het scenario '*Lokale kracht*' komt voor uit de angst voor overlast en de verwachting van versnippering van het landschap.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken en parkeerplaatsen.** Hier is iedereen het over eens, want het is uit het zicht. En: 'er kan veel meer dan 30 procent benut worden'.
- **Zon en wind rondom bedrijventerreinen.** Men beredeneert: 'hier wordt ook meer energie gevraagd en de terreinen zijn toch al niet mooi'. Er komt wel kritiek vanuit agrariërs dat *op* bedrijventerreinen prima is, maar rond bedrijventerreinen ten koste gaat van agrarische grond. De meerderheid vindt dit geen probleem.
- **Zon nabij middenstations/hoofdstations.** Er lijkt veel draagvlak voor concentreren en clusteren van duurzame opwekking dichtbij de al lelijke onderstations. Er wordt genoemd dat alleen hoofdstations in aanmerking zouden moeten komen voor deze bouwstenen en niet de middenstations.
- **Wind en zon langs snelwegen.** Deze bouwstenen kunnen op veel steun rekenen en er wordt bij aangegeven dat hierbij de combinatie van zon en wind gezocht moeten worden.
- **Windturbines repoweren.** Dit is een overweging. Een groot genoemd knelpunt is de vervuiling van het uitzicht. Daarnaast wordt aangegeven dat grotere windturbines alleen op het experimentele landschap worden gewaardeerd.

Over gemixte bouwstenen:

- **Zon langs spoor.** Deze bouwsteen kan net als alle andere bouwstenen langs infrastructuur op veel steun rekenen. Er wordt echter ook aangegeven dat juist de spoorbermen een belangrijke ecologische functie hebben en bijdragen aan de biodiversiteit in de omgeving.
- **Wind op het IJsselmeer**
- **Zon op gevels**

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zon/wind rond stadsranden en kernen.** Deelnemers willen geen windturbines en zonnepanelen op agrarische gronden rondom woonkernen en langs stadsranden. ‘Afblijven’, ‘Te kostbare grond’, zijn enkele opmerkingen. En: ‘Is het wel reëel om te praten over het gebruik van andermans eigendom (agrarische gronden)?’. Bij bedrijventerreinen is duurzame opwekking wel bespreekbaar (met name zonnepanelen). ‘Daar zitten de grootenergieverbruikers’. En: ‘Deze terreinen hebben toch al een industrieel karakter’.
- **Wind en zon op water.** Er is overwegend veel weerstand tegen duurzame opwekking op het IJsselmeer. Alleen langs de dijk is voor één van de aanwezigen een acceptabel idee.
- **Wind op traditioneel landschap en zon in het romantisch landschap**

Het idee bij opwekking in karakteristieke Westfriese landschappen wekt veel weerstand op.

Overige opmerkingen m.b.t. de bouwstenen:

- Denk na over de bouwsteen **zonnepanelen in geluidsschermen.**

Scenario banner:

SCENARIO 1: Productielandschappen				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		4	0	
Zon op agrarische grond:	In het experimentele landschap, ontwikkeling van eiwitrijk voedsel	0	1	
	Boven fruitteelt			X
Wind				
Wind op agrarische grond:	In het traditionele landschap	0	2	
	In het experimentele landschap			X
Repoweren bestaande turbines		2	0	

SCENARIO 2: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		8	0	
Zon op agrarische grond:	Rond stadsranden of kernen	0	5	
	Rondom bedrijventerreinen	7	0	
	In het romantische landschap	0	3	
Zon boven parkeerplaatsen		5	0	
Zon op gevels		3	2	
Wind				
Wind op agrarische grond:	Rondom woonkernen	0	17	
	Rondom bedrijventerreinen	2	0	

SCENARIO 3: Bestaande e-infrastructuur				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op water	IJsselmeer	1	8	
Zon op grote daken		5	0	
Zon op agrarische grond:	Rondom bedrijventerreinen	0	1	
	Dichtbij midden stations	5	0	
	Bij bestaande windparken			X
	Langs spoorwegen	3	1	
	Boven snelwegen	1	1	
Wind				
Wind op water:	Marker- en IJsselmeer, overige plekken	2	3	
	Marker -en IJsselmeer, dichtbij bestaand			X
Wind op agrarische grond:	Rondom onderstations			X
	Langs de spoorweg	1	0	
	Langs de snelweg	7	0	
	Bij bestaande windparken	4	0	
Repoweren bestaande windturbines				X